

היו"ר הנובחר של עמותת האדריכלים

אדריכל ד"ר עמי הן

צ'אט בהמשכים עם אדריכל
פרופ' אלי פירשט



בעמוד השמאלי: בית טויוטה, יגאל אלון,
תל אביב-יפו, 2001

הקומפלקס האלגנטי שמהווה נקודת ציון בנתיבי
איילון, מורכב משלושה מבנים - מסד כניסה בן שלוש
קומות, מגדל משרדים בן כ-20 קומות, ומגדל קטן
יותר בן כ-8 קומות. צורת הקומפלקס מותאמת
למגרש המשולש.

מזור-פירשט אדריכלים ומתכנני ערים

Toyota House, Yigal Alon St. Tel Aviv, 2001

Consisting of three structures - a three-story podium, a 20-storey office tower, and a smaller eight-storey tower - this elegant complex has become a landmark on the Ayalon Highway.

Mazor-First Architects & Planners

ברכותיי, או אולי בעצם...בוא דבר בגילוי לב על התפקיד שנפל עליך בלי לברור מדי את המילים ולפני שהדברים והאחיותופלים ייכנסו לתמונה: פעם, בתקופה שהיו כאן פחות אדריכלים ויותר אדריכלות, התפקיד הרם של יו"ר אגודת האדריכלים (אני נמנע במכוון מהשם המגמד - עמותה) נחשב כמעט לממלכתי. עם איזו תחושה אתה קם בבוקר שלאחר הבחירה?

נעדר תחושת ממלכתיות לחלוטין. אהבתי את הפתיחה הגלויה שלך, שכחתי את תכונותיך.. אבל אתה גם בטח שכחת את שלי - דוברים ואחיותופלים לא עושים לי את זה. אני מוצא את עצמי עסוק בביורוקרטיה שנגסה בכל חלקה טובה, כמו ההתמחות ובחינות הרשם, הדרתם של האדריכלים מהמקומות שבהם הם נדרשים כשומרי סף אתיים, וציבור אדריכלים צעיר שהציפיות והתקוות שנבנו במהלך חמש שנות לימוד מתנפצות אל קירות תיסכול ומצוקת יום יום. כולם מדברים על אובדן המעמד וגם אני כמובן ער לכך, אבל לא כולם מודעים לצורך לבסס אותו מראשית בתוכן, במערבות, בלקיחת אחריות, במצינות..

אתה מנהל משרד מצליח, מרצה באקדמיה, בטח גם קורא ספרים... איך תמצא זמן לכל המטלות המתישות האלו. יש לך זמן לדבר?

אכן, אני מחשיב את עצמי לאדם עסוק מאוד... עד כדי מסכנות, אבל אתה מצליח להתגרות ולהושיב אותי, הפעם בבית קפה שברחוב בצלאל בירושלים, בשעת הבוקר הפנויה היחידה שלי (לפני הגשות סוף סמסטר). יושב ונופל לבורות שאתה חופר, יסלח לך אלהים.

אז בוא נלך בזהירות למקומות בלי בורות. מעטים זוכרים, אבל אגודת האדריכלים היתה פעם גוף סטטוטורי, כלומר אושיה משפטית מעוגנת בחוק. אני מתאר לעצמי שהבחנת כבר לאן אני חותר.

ודאי... בדיוק לשם גם אני חותר - להקמת לשכת אדריכלים רשמית. אני מבין שקודמיי כבר ניסו, אבל אני מתכוון לכך ביתר שאת. הצרה היא שאל מול השאיפה הזו מתעצמת עמדת המדינה על משרדיה המעורבים - פנים, תמ"ת, כלכלה.. לצמצם את מעמדנו ולהדיר את נוכחותנו. בעיניהם - אנחנו חשודים כחורשי רע כנגד המשפטיציה המבוססת על היתכנות כלכלית בלבד. אין שם פתגמים יש רק כללים; אין זכויות יש רק חובות. אם לא נשיב לעצמנו את המושכות ונוביל את המקצוע, נמשיך להיגרר ולהידרדר.

אני יודע שזה עדיין מוקדם לשאול, אבל מה היעד הראשון שלך?

כפי שאמרתי, היעד הראשי הוא מיסוד של לשכת אדריכלים עצמאית. אבל היות שהיא כפופה רגולטורית למועצה להנדסה ואדריכלות ולרשם האדריכלים, זה יעד ארוך טווח. כל השאר יטופל במקביל בעה"ש.

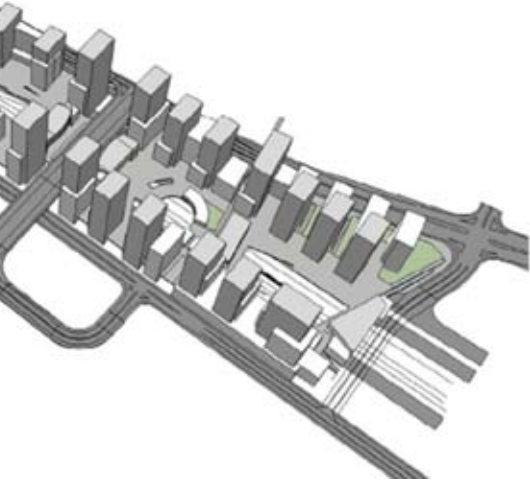
אולי כדאי להתנתק מהשם, מהמשרדים הממשלתיים ובעיקר מהרשם העושה בנו כחפצו, ולחפש מסלול עוקף שישבי לנו את מקומו ההיסטורי באמצעות חוק המהנדסים והאדריכלים? נדמה לי ששרת משפטים נבונה היא אולי הכתובת, או לפחות נקודת מוצא שונה. הרי כל משרדי "השם" מוגנים בהסכמים קואליציוניים...

אחד הנושאים הקריטיים הוא סוגיית הייצוג במועצה הארצית וועדותיה, וזה בשליטת משרד הפנים. אני רואה במקרה הזה את תסמין מחלת ה"לא ניראות" של ציבור האדריכלים, שחשוב מאוד למהר ולטפל בה. על זה אנחנו עותרים כיום. את המהלך מוביל אדר' חיימי שניידר באמצעות משרדו של עו"ד גלעד שר.

אני לא יודע בדיוק מה קורה עם בית הספר להשתלמויות של העמותה, אבל בזמנו הצעתי שאם נצליח ללמד במסגרתו את כל מה שהרשם והוועדות המייעצות שלו (הבאים לצערי משורותינו), אולי נצליח ליטול גם את רסן החינוך האדריכלי לידינו, ובכלל זה גם את כל תהליך הרישוי, כמו שנהוג בארצות פחות מתקדמות, כמו ארה"ב, אנגליה, וספרד...

הלימוד המתמשך (Life Long Learning. - L.L.L) חיוני לשמירה על מקצוענות ומצינות. אני שואף לחדש את הניסיון להקמת הקתדרה מתוך אמונה שיהיו לה גם מכפילי ערך נוספים, כמו עצמאות מקצועית ואולי גם תוספת חיונית לתקציב. אדר' אריה שילה, שכבר הוביל בעבר מהלכים חשובים, חזר לבקשתי לקדם את הנושא.





משמש על - 38 קומותיו כ"מרכז לשלום ואהבת הזולת". כלומר, הזיקה בין השימוש בחללו הפנימי של המבנה לפונקציה הניראית (בעיקר כאשר הנטיה היא לעירוב שימושים), משנית בעיני לזיקה שבין הנראות לחוויית ה"משתמש / צופה" מבחוץ (קרייטלר).

הפער בין צעירים חסרי מנוח ו"אלטע קאקערס" המנסים לרסן אותם בשם הניסיון, היה קיים תמיד. אולם כיום, בעידן המחשב, ברור מעל לכל ספק שלחסי הניסיון יש יתרון, לפחות בכל מה שנחשב בטעות כיצירתי.

בהיותי משוייך ברמיזה ל"אלטע קאקערס", אני עדיין מחזיק בדעה שהקשר בין ראש / יד (מוכתמת בעיפרון פחם) / ותוכנית, טבעי ואמיתי יותר מהקשר בין ראש / מחשב (סטרייל) / ותוכנית. אני נזכר שכשהייתי סטודנט וטכנולוגיית השרטוט עברה את "מהפיכת הרפידוגרף" - מי זוכר ומי יודע - אנגלי בשם ברודבנד פירסם אז ספר על הסכנות שבהטעה הגרפית ובגניבת הדעת שהיא טומנת בחובה.

כל עוד הטכנולוגיה והתשתית המורפולוגית של חומרי היצירה שלנו אינה משתנה מהותית - עדיין אבן, פלדה... עדיין כוח משיכה... עדיין רצפה תקרה - ערכן המוסף של כל הטכנולוגיות המתקדמות עדיין סטטי... עדיין סטטיסטי... עדיין מזער. ההשפעה המרתקת שהיתה יכולה להיות לזמן כמימד הרביעי של המרחב (מיכאל בכטין) - עדיין לא כאן. זה נכון שבמערכת היחסים שבין הניסיון הקשיש, ליצירתיות החקרנית עתירת ההורמונים, המחשב פועל לטובת השני, ומבחינתי יש בכך סוג של העדפה מתקנת שאיני רואה בה איום, אבל בשלב זה, לצערי, גם לא מקדם ממשי של איכות. אסור לתת למחשב להתל בנו.

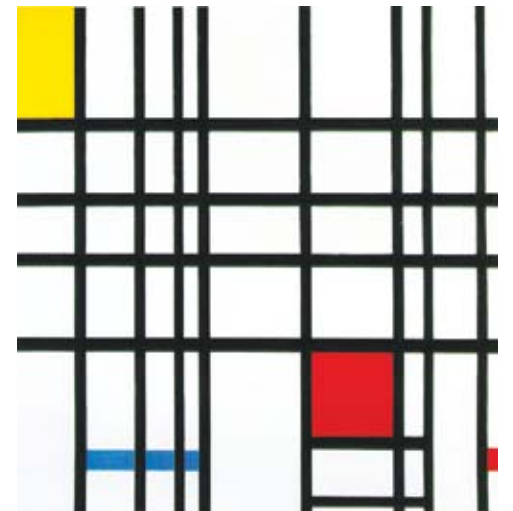
איך זה בא לידי ביטוי אצלך במשרד?

מה שמייחד אולי יותר מכל את העבודה שלנו במשרד הוא ההקשר האורבני של המבנה. התוכניות שלי צומחות מתוך הקונטקסט - הן מושפעות מאוד ממרכיבי הסביבה הפשוטים והמופשטים. וכך גם ההוראה שצריכה להיות פונקציה של הדרך שבה אתה בוחר ללכת (גם אם לא תגיע) יותר מאשר תכלית התוצר המוגמר. תכנון ועיצוב עירוני בהיקף וקני"מ של עיר, רובע, שכונה, מתחם. הוא מהלך מרתק שבו אתה מפעיל שכל, כישרון, ניסיון ובעיקר את היכולת ליטול אחריות.

כבר בשלב הראשון של איסוף הנתונים וחומרי הרקע, אתה נדרש ליכולות האדריכליות הסגוליות שלך - לכישרון לזהות את משאבי "ההון" המקומיים לאתר את מחוללי התכנון - להתבונן ולהקשיב, לצרף ולהפריד בין עיקר לטפל, בין מראית עין לאידיאה. לא ניתן לעשות את האחד בלי להבין, להתנסות ולהתייחס לאחרים. כאן טמון האתגר שבסופו אתה מוצא נחת או תסכול.

בתחילת השיחה הזכרת את תכונותיי, איכפת לך לדבר על תכונותיך. האם אתה גאה במה שאתה מתכנן, וכיצד ההישגים שלך בתחום האקדמי והפרקטי אמורים להשפיע על כיוון התנהלות חדש של העמותה?

השאלה הזאת קצת מביכה, אבל נתחיל בכיצד שני התחומים המשלימים - האקדמיה והפרקטיקה - עשויים לתרום לקידום ענייני העמותה. ראשית, אודה בחוסר צניעות שאני גאה בכנות וביושרת הדרך (לקאן), אבל לא תמיד מתלהב מהאריזה. החופש האקדמי בבית הספר לאדריכלות מאפשר ותובע גישה חתרנית, רומנטית - גישה של חיפוש מתמיד. במשרד החופש הוא לכל היותר אריסטוטלי ובאילווצי הזמן ותרבות המקום הוא די ניטל מאיתנו. בשני המקומות האלה, אני כמו פיט מונדריאן (להבדיל), מעדיף את תרבות מערכות היחסים על פני תרבות הצורה המוגדרת. ואשר לפרקטיקה - יותר משאני מחפש את היופי (ולכולנו חולשות בעניין) אני מחפש את התוצר שהיופי יכול לבוא לשכון אצלו.



אני רוצה למשוך מהתשובה הקודמת שלך מונח שנראה לי חשוב בעידן האינטרנט - "ניראות" - משום שהוא תופס כיום מקום מרכזי באדריכלות, עד כדי גימוד היבטים חשובים אחרים, כמו מרגישות, התייחסות, יצירתיות ובטח יש לך עוד כמה משלך. ברור שארטיפקט מוחשי כמו בניין, קודם כל ניראה, וככזה הוא נתפס על ידי המשתמש. עובדה שיש מבנים בעולם שאף פעם לא ממש חווינו, אבל "נראה" לנו שהם שווים התייחסות. אתה מוזמן להאריך הפעם.

ניראות והתייחסות הם שני מושגים מאותו "בית". מבנה הוא קודם כל מושא להתייחסות במובן זה שהוא תמיד מקיים סוג של דיבור עם הסביבה. במובן זה, הניראות החזותית / ייצוגית / תדמיתית, חשובה לעתים מפונקציה השימוש, הנסתרת יותר והפחות ממשית (לקאן). מבנה עלול לאיים על סביבתו אם הוא משמש בית סוהר לעבריינים מסוכנים (ג'ון ג'יקובס) אבל יכול לאיים לא פחות ולהטיל "צל" כבד על דיירי הסביבה גם אם הוא

concerned, it's constructive in a way and I don't see it as a threat; but at this point, unfortunately, neither do I see it as a real factor of quality. However, we mustn't let the computer fool us.

How does all this find expression in your practice?

What primarily distinguishes our work in our practice is perhaps the urban context of the building. My plans stem from the surroundings - they are powerfully affected by simple and abstract environmental components. And teaching should likewise be a function of the direction you choose to take (even if you don't get there) rather than the purpose of the finished product.

Urban planning in the volume and scale of the city, district, neighborhood, is a fascinating process in which you use talent, experience and especially accountability. During the very first stage of collecting data and background material, you need specific architectural capabilities - skills for identifying local resources - looking and listening, knowing how to separate the wheat from the chaff - appearance from idea ... you cannot do one without understanding, experiencing and relating to others.

Herein lies the challenge at the end of which you find either satisfaction or frustration.

all the relevant forums. As far as they're concerned – we're merely a hindrance to economic forces. No aphorisms, only rules; no rights, only obligations. If we don't take back the reins and lead, we will continue to be dragged along and we'll deteriorate.

I know it's too early to ask, but what is your most important task?

As I said, the first target is to establish an independent Chamber. But since it is subject to the Architects Registrar, this is a long-term mission. Everything else will be carried out with God's help.

Maybe we should simply forget about God, the government ministries, and especially the Registrar who does what he likes with us, and look for an alternative route to reclaim our historical position through the Engineers and Architects law. It seems to me that an intelligent Minister of Justice might be the right person to approach, or at least a different starting point. After all "God's" ministries are well protected by coalition agreements...

One of the critical issues is the question of representation in the National Planning Council and its committees, controlled by the Ministry for the Interior. This expresses the symptom of architects' "invisibility", which must be dealt with as soon as possible. We are presently petitioning for this.

I am not sure what's happening with the establishment of the Association's Life Long Learning School, but at the time I suggested that if in that framework we manage to teach everything taught by the Registrar and his Advisory Committee, we might be able to reclaim control of architectural education, including the whole licensing process... as is the case in less advanced countries like the U.S., England, and Spain...

Life Long Learning (LLL) is an essential means for maintaining professionalism and excellence. I aim to renew the attempts to establish the school. For this I already assigned architect Arie Shilo, who has attained some important achievements in his life. This may serve several goals, some of which you have mentioned.

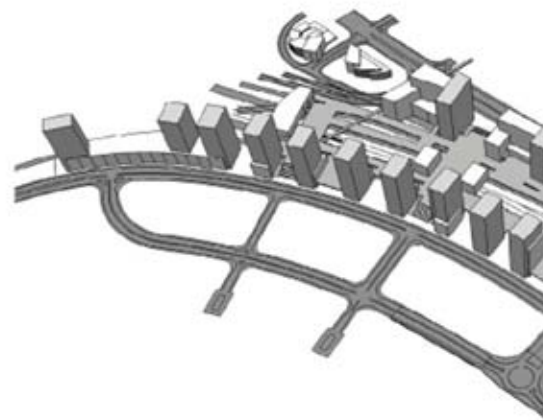
At the beginning of our chat you

mentioned my characteristics, would you mind talking about some of yours? Are you proud of what you are doing, and how do you think that your achievements in the academic and practical field contribute to advancing a new direction for the association?

Well, the first bit is a little embarrassing... the question of how the two complementary fields - academic and practical, might contribute to my role is easier. I admit without modesty that I am proud of the honesty and integrity of the journey (like Lacan), but am not always happy with the package. Academic freedom at schools of architecture allows and demands an ever seeking subversive, romantic approach. In our office, freedom is at most Aristotelian while time constraints and local culture rather rob us of it. In these two areas I - like Piet Mondrian - prefer the culture of relationships as opposed to defined form. And with regard to practice – more than beauty (and all of us have weaknesses in this area) I seek a product in which beauty can dwell.

I want to pick up a term from your previous answer that seems to be important in the internet era - "visibility" – because today it has a central role in architecture, to the extent that it dwarfs other important aspects such as sensitivity, attention and creativity, and you probably have a few more of your own. As a tangible artifact a building is first and foremost visible and perceived as such by the user. It's a fact that there are buildings in the world we've never actually experienced, but due to their visibility are seen to deserve attention. Feel free to expand on this...

Visibility and attention are two concepts from the same "house". A structure is first and foremost the object of attention in the sense that it always maintains a kind of dialog with the environment. In this sense, visibility that is visual / representational / image-like, is sometimes more important, more hidden and less tangible than the function of use. A building may threaten its environment if it serves as a prison for dangerous criminals (Jane Jacobs) but it may be equally threatening when a 38 floor Peace Center casts heavy shadow on neighboring residents. That is, visibility may sometimes have a greater impact on the user than the actual function.



There has always been a discrepancy between the young and restless and the "alter kackers" who try to restrain them in the name of experience. Today however, in the age of computers, it is clear that the inexperienced have an advantage, at least in anything mistakenly considered to be creative.

Since it is hinted that I am associated with the "alter kackers", yes, I still firmly believe that the connection between head / hand (stained with pencil lead) / and a design, is more natural and real than the connection between head / (sterile) computer / and a design. I remember that when I was a student and sketching technology underwent the "rapidograph transformation" people spoke of the dangers inherent in misleading graphics and theft of knowledge.

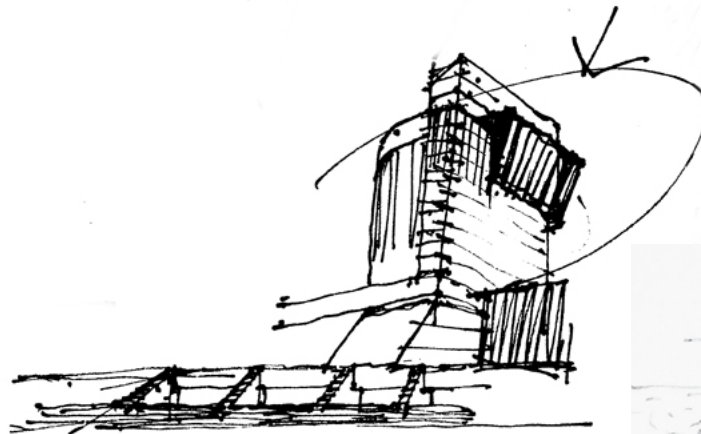
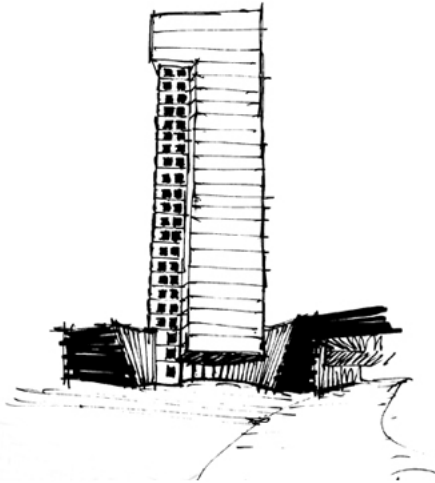
As long as technology and morphological foundation of our creative output does not essentially change – still stone, still steel... still gravity... still floors and ceilings – the value of all advanced technologies is still static... still statistic... still minimal. The fascinating influence that time could have as a fourth dimension of space (Mikhail Bakhtin) – is not yet here.

It's true that in the relationship between mature, experience and the investigative creativity of raging hormones, the computer acts in favor of the latter, and as far as I'm

chatting with architect prof. eli first

new chairman of the architects' association

Architect Dr. Ami Ran



Congratulations...or let's talk openly about your new role, before speakers and Achitophels are in the picture:

Once, when there were fewer architects and more architecture, Chairman of the Architects' Association (I've deliberately avoided the demeaning term - non-profit organization) was almost considered royal. What did you feel when you woke up the morning after the election?

No royal feelings at all... I like your frank opening statement - I'd forgotten your characteristics... but you've probably also forgotten mine. Speakers and Achitophels mean nothing to me. I find myself busy with bureaucracy that has destroyed any positive spot: the Registrar's intervention in our profession; the exclusion of architects from their role as ethical gatekeepers; and young architects whose expectations and hopes during their five years of study are daily shattered against walls of frustration and distress.

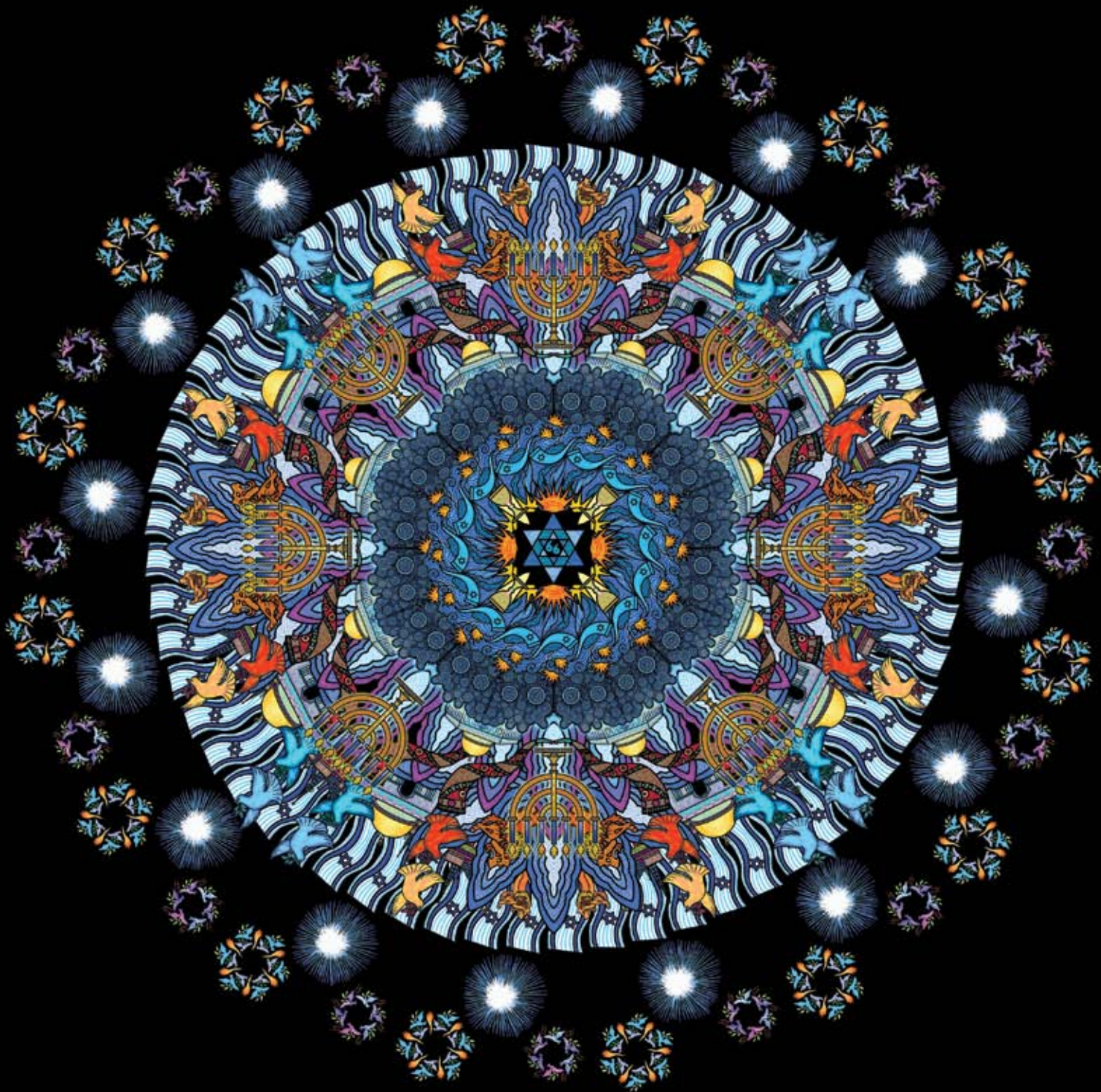
Everyone talks about loss of status and of course I am also aware of this, but not everyone is aware of the need to establish it from scratch, in terms of content, involvement, taking responsibility, and aspiring excellence.

You run a successful firm, lecture at the academy, probably read books too... how do you find time for all this exhausting responsibility... do you have time for this chat?

I consider myself horribly busy, I almost feel sorry for myself sometimes, but you manage to provocatively sit me down, this time in a café on Bezalel Street in Jerusalem, on my only free morning (just before end of semester submissions) – so here I am, falling into your traps, may God forgive you.

So let's go carefully where there are no traps. Few remember, but the Architects' Association was once a statutory body, namely a legal foundation. I guess you already know where I'm heading...

That's where I'm heading too - to establish a legal Chamber of Architects. I understand that my predecessors have already made some attempts, but I am determined to do so with more success. The trouble is that we are challenged by the position of involved ministries – the Ministry of Internal Affairs, Industry and Trade, and Finance, who are constantly striving to reduce our status, excluding our presence from



OPHEAR

LIMITED EDITION

ISRAEL COMMEMORATIVE 66 ANNIVERSARY MANDALA

Limited Edition by the artist OPHEAR

44x44" (112x112cm) pigmented ink on archival fine art media

"A Resilient, Peaceful Nation"

WWW.OPHEAR.COM

עבודות אמנות מקוריות בהזמנה בכל קנה מידה לבתי מלון משרדים ובתים פרטיים
info@ophear.com

